

Membres corresponents

Montserrat Guibernau i Berdun

Montserrat Guibernau i Berdun és filla de Vilanova i la Geltrú, nascuda l'any 1960. Es llicencià en filosofia i ciències de l'educació a la Universitat de Barcelona el 1985. L'any següent presentà una tesi de llicenciatura sobre el pensament sociològic de Raymond Aron. Quan es publicà, em cridà l'atenció la tria d'un intel·lectual francès que en aquells moments encara patia considerable incomprensió dins una part substancial de l'ambient cultural català. A partir d'aquell moment, he pogut mantenir una amistat constant i un bescanvi intel·lectual permanent amb ella que em permet dir algunes coses sobre la qualitat de la feina que fa i sobre el seu itinerari científic i acadèmic.

La candidata es traslladà, llavors, a Cambridge, amb una borsa d'estudi del British Council / La Caixa per a obtenir-hi un màster. Allà va començar a estudiar la problemàtica en la qual s'ha especialitzat fins avui: la natura del nacionalisme, en totes les seves vessants. La seva tasca d'estudiant postgraduada, al King's College, que li concedí una borsa per a preparar un doctorat, culminà amb una notable dissertació doctoral: *Nationalism and stateless nations: the case of Catalonia*, supervisada pel sociòleg Anthony Giddens, d'aquella universitat. Vaig tenir el plaer d'examinar-la, a Cambridge, ensems amb el malaguanyat sociòleg i filòsof Ernest Gellner, en un *college* (el King's) en el qual jo mateix havia tingut l'oportunitat d'acabar la meua tesi. Li vam atorgar el més alt guardó. A més d'estudiar el cas català, la tesi analitzava el marc general teòric amb què la sociologia —especialment la clàssica— analitza el fenomen del nacionalisme. Això li atorgava un interès especial. Val a dir que, massa sovint, les especulacions suposadament acadèmiques sobre nacionalisme ignoren sorprenentment les importants contribucions de la sociologia en aquest terreny. El treball de la professora Guibernau n'és una important excepció, tot i que, avui, ja no n'és pas l'única.

Després d'uns quants anys com a jove professora a la universitat anglesa de War-

wick, al Centre per a la Recerca de les Relacions Ètniques, el 1998 passà a la Universitat Oberta de Gran Bretanya (Open University), a la ciutat de Milton Keynes, fins a l'any 2000, primer com a professora titular i, en acabat, com a *reader*, títol acadèmic que equival al càrrec continental de catedràtic agregat. Durant aquell temps, publicà a Anglaterra *Nationalisms*, el 1996. Aparegué traduït al castellà com *Los nacionalismos*. Hi recollia, en gran part, la feina feta a *Nationalism and stateless nations*. (Jo mateix vaig prologar aquella edició castellana.) El llibre fou aviat traduït no solament al català —i fou Premi Trias Fargas el 1998—, sinó també al portuguès, al turc i a l'hongarès, i projectava, així, amb abast internacional, el cas del nostre país.

No cal que en aquesta presentació us faci un recompte precís de tots els treballs, assajos i estudis —molts d'ells publicats en revistes internacionals de referència— que ha anat produint la professora Guibernau des d'aquelles dates. Val a dir que aquests cobreixen no solament el cas català, que mereix una atenció prioritària a causa de la pertinença de l'autora a la nostra nació, sinó que també ha estudiat nombrosos casos ben distints al nostre: el d'Escòcia, el d'Europa com a identitat protonacional, el de les diversitats ètniques en estats nació, el del regionalisme arreu, i altres casos, sense excloure alguns articles crítics sobre les aportacions d'altres especialistes i estudiosos del nacionalisme, sempre amb exquisit tacte i respecte per l'obra d'altri. Una part important d'aquesta feina ha estat publicada en català.

Des de l'any 2005, la professora Guibernau ensenya política europea al Queen Mary College, de la universitat londinenca. No solament tracta i dirigeix cursos i recerca sobre nacionalisme, sinó que també ha conduït el seu interès vers els fenòmens contemporanis de cosmopolitisme i ciutadania. He tingut l'ocasió de participar en algun d'ells —a la London School of Economics i a la Universitat Complutense de Madrid, a l'Escorial—, i puc donar fe del rigor, l'abast i l'esperit crític que els anima. La Fundació Irla li concedí el seu premi l'any 2009 pel treball *Per un catalanisme cosmopolita*.

Al seu *college* dirigeix cursos de doctorat i supervisa, directament, dissertacions doctorals. A més, organitza seminaris internacionals acadèmics sobre etnicitat i nacionalisme.

La professora Guibernau ha gaudit d'un nombre selecte de beques competitives, tant des d'entitats públiques catalanes —com ara la CIRIT— com des d'agències acadèmiques i científiques britàniques.

Benvolguts col·legues, les aportacions científiques de la nostra compatriota a Londres mereixerien, per si mateixes, la incorporació de la professora Guibernau a la nostra acadèmia. El seu treball és sempre assenyat, equilibrat, docte i rigorós. Ha enriquit els coneixements actuals sobre un dels fenòmens socials més importants del nostre món, amb

conseqüències polítiques, econòmiques i culturals de gran abast. Fuig d'extremismes i pertany digníssimament a un camp de conreu en el qual, certament, hi ha —des de Valentí Almirall i Rovira i Virgili fins avui, amb savis com el professor Josep Ramon Llobera, antropòleg i sociòleg, també arrelat a Londres— un estol importantíssim de pensadors i estudiosos catalans.

A aquesta qualitat cal afegir el fet, no gens menyspreable, que la seva activíssima presència en el món acadèmic europeu, i especialment britànic, representa un veritable pont per a l'Institut amb aquella comunitat científica i intel·lectual. Montserrat Guibernau ret un servei constant a la catalanística a la Gran Bretanya, amb una activitat constant i incansable per a representar el seu país en l'àmbit acadèmic.

Sé del cert que ella estaria molt agraïda si l'acadèmia catalana l'admetés en el si de la institució. També ho estaríem els que hem signat la petició que la nostra Secció de Filosofia i Ciències Socials l'admeti com a membre corresponent, segons els criteris que regeixen els Estatuts i el Reglament de l'Institut d'Estudis Catalans, cosa que us demano a tots que considereu molt favorablement.

Text llegit pel senyor Salvador Giner de San Julián en el Ple del dia 28 de març de 2011